COUNTY BOROUGH OF BLAENAU GWENT

REPORT TO: **THE CHAIR AND MEMBERS OF THE EXTRAORDINARY MEETING OF THE COUNCIL**

SUBJECT: **EXTRAORDINARY MEETING OF THE COUNCIL - DYDD IAU, 4 TACHWEDD 2021 DYDD IAU, 4 TACHWEDD 2021**

REPORT OF:

PRESENT:

Councillors	M. Day (Deputy Chair)
	P. Baldwin
	D. Bevan
	J. Collins
	M. Cook
	N. Daniels
	D. Davies
	G. A. Davies
	G. L. Davies
	P. Edwards
	L. Elias
	D. Hancock
	K. Hayden
	S. Healy
	J. Hill
	W. Hodgins
	M. Holland
	J. Mason
	C. Meredith
	J. Millard
	M. Moore
	J. C. Morgan
	J. P. Morgan
	G. Paulsen
	K. Pritchard
	K. Rowson
	T. Smith
	B. Summers
	B. Thomas

G. Thomas
S. Thomas
H. Trollope
J. Wilkins
D. Wilkshire
B. Willis
L. Winnett

WITH:

Rheolwr Gyfarwyddwr
Cyfarwyddwr Corfforaethol Adfywio a Gwasanaethau Cymunedol
Cyfarwyddwr Corfforaethol Gwasanaethau Cymdeithasol
Prif Swyddog Adnoddau
Prif Swyddog Masnachol a Chwsmeriaid
Pennaeth Cydymffurfiaeth Cyfreithiol a Chorfforaethol
Rheolwr Gwasanaeth – Perfformiad a Democrataidd
Rheolwr Cyfathrebu a Marchnata
Swyddog y Wasg a Chyhoeddusrwydd
Swyddog Polisi
HEFYD:
Mr. Antony Metcalfe – Lleng Brydeinig Frenhinol – Rheolwr Ardal Cymru
Ms. Lisa Rawlings – Swyddog Lluoedd Arfog Rhanbarthol
Sylwedyddion – Cynrychiolwyr o Ganghennau'r Lleng Brydeinig Frenhinol o fewn y Fwrdeistref Sirol

ITEM	SUBJECT	ACTION
No. 1	**CYFIEITHU AR Y PRYD** Nodwyd na dderbyniwyd unrhyw geisiadau ar gyfer y gwasanaeth cyfieithu ar y pryd.	
No. 2	**YMDDIHEURIADAU** **Derbyniwyd yr ymddiheuriadau dilynol am absenoldeb gan:** Cynghorwyr M. Cross, J. Holt, H. McCarthy, L. Parsons, T. Sharrem a chynrychiolwyr Cangen Glynebwy y Lleng Brydeinig Frenhinol.	

No. 3	**DATGANIADAU BUDDIANT A GODDEFEBAU** Ni adroddwyd unrhyw ddatganiadau buddiant na goddefebau.	
No. 4	**RHYDDID ANRHYDEDDUS Y FWRDEISTREF SIROL – Y LLENG BRYDEINIG FRENHINOL** Dechreuodd y Cadeirydd drwy esbonio y galwyd Cyfarfod Arbennig o'r Cyngor ar gyfer yr unig ddiben, y rhoddir hysbysiad ohono yn awr, o ystyried ac os credir yn addas basio penderfyniad yn y telerau dilynol, ac mae'n rhaid i benderfyniad o'r fath yn unol ag Adran 249 (5) Deddf Llywodraeth Leol 1972 gael ei basio gan ddim llai na ddau-draean yr Aelodau yn pleidleisio ar hynny. Felly aeth y Cadeirydd ymlaen drwy gynnig ar y Cynnig dilynol: "Yn unol ag Adran 249(5) Deddf Llywodraeth Leol 1972 bod Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent drwy hyn yn cyflwyno Rhyddid Anrhydeddus Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent i'r Lleng Brydeinig Frenhinol i nodi Canmlwyddiant y Lleng Brydeinig Frenhinol yn 2021 a gan gydnabod gwaith elusennol ymroddedig canghennau lleol (Abertyleri, Beaufort, Blaenau, Brynmawr, Cwm, Glynebwy, Rasa a Thredegar) ar draws y Fwrdeistref Sirol sy'n cefnogi aelodau presennol a chyn-aelodau o'r lluoedd arfog a'u teuluoedd. Hefyd, gan gydnabod yr ystod eang o bobl yn y Fwrdeistref Sirol sy'n codi arian bob blwyddyn i gefnogi'r Lleng Brydeinig Frenhinol a'r Gymuned Lluoedd Arfog. Bod y Cyngor yn cofleidio'r fraint o dderbyn y dywededig Lleng Brydeinig Frenhinol fel Rhyddfreinwyr Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent". Eiliwyd y Cynnig hwn. Ar y pwynt hwn, dywedodd y Cynghorydd Brian Thomas, Hyrwyddwyr Lluoedd Arfog y Cyngor mai Rhyddid y Fwrdeistref yw'r anrhydedd fwyaf y gallai Cyngor Blaenau Gwent ei chyflwyno, a'i fod wrth ei fodd i gymryd y cyfle hwn ar ganmlwyddiant y Lleng Brydeinig Frenhinol i gydnabod gwaith ymroddedig nifer fawr o wirfoddolwyr drwy ganghennau lleol ym Mlaenau Gwent dros lawer o flynyddoedd. Mae hefyd yn adlewyrchu'r gefnogaeth gymunedol gref ym Mlaenau Gwent ar gyfer y lluoedd arfog. Mae llawer o ddynion a menywod ym Mlaenau Gwent wedi	

gwasanaethu'n falch yn y lluoedd arfog ac mae'r anrhydedd hon yn cydnabod gwaith rhagorol y Lleng Brydeinig Frenhinol dros flynyddoedd lawer i gefnogi'r aelodau presennol a chyn aelodau o'r lluoedd arfog a'u teuluoedd.

Yn anffodus, er na fedrid cyflwyno'r anrhydedd wyneb yn wyneb heddiw, gwneir trefniadau i'w chyflwyno yn nes ymlaen. Daeth yr Hyrwyddwr Lluoedd Arfog i ben drwy fynegi eto ei werthfawrogiad i'r llu o wirfoddolwyr ar draws Blaenau Gwent a gyfrannodd at waith pwysig y Lleng Brydeinig Frenhinol a dywedodd ei fod yn falch i eilio'r Cynnig i ddyfarnu Rhyddid y Fwrdeistref i'r Lleng Brydeinig Frenhinol.

Felly PENDERFYNWYD yn unfrydol bod y Lleng Brydeinig Frenhinol yn cael eu gwneud yn Rhyddfreinwyr Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent.

Ar y pwynt hwn, estynnodd y Cadeirydd groeso cynnes i Mr. Antony Metcalfe, Rheolwr Ardal Cymru y Lleng Brydeinig Frenhinol, Ms. Lisa Rawlings, Swyddog Rhanbarthol y Lluoedd Arfog a chynrycholwyr canghennau'r Lleng Brydeinig Frenhinol yn y Fwrdeistref Sirol.

Wedyn gwahoddwyd Mr Metcalfe i ymateb:

Dywedodd Mr. Metcalfe ei fod yn bleser mawr derbyn Rhyddid Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent ar ran y Lleng Brydeinig Frenhinol.

Manteisiodd yn gyntaf ar y cyfle i fynegi ei werthfawrogiad i'r Cadeirydd, y Cynghorydd Malcolm Day a'r Hyrwyddwr Lluoedd Arfog, y Cynghorydd Brian Thomas am eu sylwadau caredig iawn ac i holl Aelodau'r Cyngor am eu cefnogaeth unfrydol i gyflwyno Rhyddid y Fwrdeistref i'r Lleng Brydeinig Frenhinol a dywedodd ei bod yn fraint ac anrhydedd bod yn bresennol.

Aeth Mr. Metcalfe yn ei flaen drwy ddweud y cyflwynwyd Rhyddid y Fwrdeistref i nodi Canmlwyddiant y Lleng Brydeinig Frenhinol yn 2021 ac i gydnabod y gwaith elusennol ymroddedig a wneir gan ganghennau lleol (fel Abertyleri, Beaufort, Blaenau, Brynmawr, Cwm, Glynebwy a Thredegar i enwi ond rhai) ar draws y Fwrdeistref Sirol sy'n cefnogi aelodau presennol a chyn aelodau'r lluoedd arfog a'u teuluoedd. Roedd hyn hefyd i gydnabod yr ystod eang o bobl yn y Fwrdeistref Sirol sy'n codi arian bob blwyddyn i

gefnogi gwaith hanfodol y Lleng Brydeinig Frenhinol yn cefnogi'r gymuned Lluoedd Arfog.

Mae hon yn flwyddyn arbennig iawn i'r Lleng, gan ei bod yn nodi canmlwyddiant ei sefydlu ar 15 Mai 1921. Ffurfiwyd y Lleng yn dilyn y rhyfel fwyaf dinistriol a welodd y byd erioed ac roedd yn dod â phedwar sefydliad cyn aelodau'r lluoedd arfog dan un ymbarél. Cododd yr apêl pabi cyntaf ym mis Tachwedd 1921 £106,000 (£5.3 miliwn heddiw) ac ers hynny bu'r apêl yn rhan allweddol o'r calendr Cofio. Eleni byddai 40,000 o wirfoddolwyr yn dosbarthu miliynau o babi ar draws y Deyrnas Unedig a thramor, gyda'r nod o godi £45 miliwn i gefnogi gwaith hanfodol y Lleng.

Mae'r ffaith fod y Lleng yn dal i fodoli 100 mlynedd yn ddiweddarach fel sefydliad elusennol yn dystiolaeth o'i gallu i addasu a newid. Dros y 100 mlynedd diwethaf mae'r Lleng wedi cefnogi'r tair prif nod elusennol, sef llesiant, ymgyrchu a chofio.

Caiff y Lleng ei chydnabod am y digwyddiadau Cofio a'r apêl pabi blynyddol ond hefyd tu ôl i'r llenni hi yw'r darparydd mwyaf o gefnogaeth llesiant i gymuned y lluoedd arfog. Yn genedlaethol, mae'r Lleng yn ymateb i dros 100,000 o geisiadau bob blwyddyn ac yn gwario £1 miliwn yr wythnos ar ofal, anghenion uniongyrchol a grantiau eraill o'r fath gyda phob un yn arwain at ganlyniad newid bywyd ar gyfer yr unigolion dan sylw a'u teuluoedd.

Mae dwy flynedd olaf pandemig Covid-19 wedi effeithio ar bawb mewn llawer o ffyrdd ac ar y pwynt hwn mynegodd Mr. Metcalfe ei ddymuniadau gorau a'i gydymdeimlad gyda'r rhai a gollodd anwyliaid.

Fodd bynnag, mae'r pandemig hefyd wedi dangos y gorau ym mhawb, cymunedau yn dod at ei gilydd i gynorthwyo'r rhai sydd mewn anawsterau, yn ynysig ac mewn angen, elusennau, grwpiau cymunedol a gwirfoddol yn camu lan i gefnogi'r gwasanaethau iechyd a llwyddiant enfawr y rhaglen frechu.

Roedd y genedl wedi gweld y gymuned Lluoedd Arfog yn cymryd llawer o gyfrifoldebau ychwanegol, gan gefnogi ymateb y genedl i Covid-19, adeiladu ysbytai maes, rhedeg canolfannau brechu, cefnogi criwiau ambiwlans a chynnal llif PPE yn ychydig enghreifftiau. Roedd hefyd weithgareddau yn mynd rhagddynt ar draws y byd a lluoedd arfog yn gadael Kabul yr haf hwn yn Op PITTING. Mae'r gymuned Lluoedd Arfog yno i bawb a byddai'r

Lleng bob amser yno iddynt.

Wrth i'r Lleng ddathlu ei chanmlwyddiant, mae'n gwybod yn iawn na chafodd ei gwaith ei gyflawni. Mae'r Lleng yn sefyll yn barod i barhau i ddal llywodraethau i gyfrif, i gamu mewn a chefnogi lle mae angen mewn unrhyw ran o'r byd a byddai'n parhau i gynnal digwyddiadau Cofio, fel ffynhonnell o fudd cymdeithasol sy'n berthnasol i bob cymuned. Mae'r Lleng yn sefyll yn barod ar gyfer yr heriau wrth iddi symud ymlaen i'w chan mlynedd nesaf.

Daeth Mr Metcalfe i ben drwy fynegi ei werthfawrogiad unwaith eto am yr anrhydedd wych hon.

Yna gwahoddwyd Aelodau i roi sylwadau.

Dywedodd Aelod ei fod bob amser wedi cefnogi ac y byddai bob amser yn parhau i gefnogi'r Lleng Brydeinig Frenhinol ac yn llwyr gefnogi'r penderfyniad i gyflwyno Rhyddid y Fwrdeistref i'r sefydliad. Fodd bynnag, mynegodd ei farn fod angen i'r Cyngor yn y dyfodol roi mwy o gymorth i'r Lleng Brydeinig Frenhinol drwy gymryd cyfrifoldeb am gau ffyrdd (yr arferid ei wneud gan Heddlu Gwent) ar gyfer y gorymdeithiau Cofio. Teimlai na ddylai'r cyfrifoldeb hwn fod yn un o drefnwyr digwyddiadau sef y Cynghorau Tref/Cymuned i'w cydlynu a'u rheoli.

Dechreuodd Arweinydd y Cyngor drwy rannu'r croeso a roddodd ei gydweithwyr i'r Lleng Brydeinig Frenhinol a llongyfarch y Lleng ar ei chanmlwyddiant. Adleisiodd sylwadau'r Aelodau hynny a dalodd deyrnged i bawb oedd yn gysylltiedig a'r gwaith ymroddedig ar draws Cymru ac mewn canghennau lleol gan y Lleng Brydeinig Frenhinol a thalodd deyrnged yn neilltuol i waith rhagorol canghennau lleol ym Mlaenau Gwent. Mynegodd ei werthfawrogiad i'r holl wirfoddolwyr am eu gwaith a chefnogaeth diflino bob blwyddyn i'r Lleng Brydeinig Frenhinol. Mae gan Flaenau Gwent gysylltiad balch iawn gyda'r Lleng Brydeinig Frenhinol ac mae cyflwyno Rhyddid y Fwrdeistref yn deyrnged addas a phriodol i sefydliad mor hirsefydlog, balch ac uchel ei barch.

Yng nghyswllt blynyddoedd y dyfodol, cafodd gwaith eisoes ei wneud gyda swyddogion ac yn wir y sefydliadau sydd fel arfer yn trefnu gorymdeithiau Cofio yn flynyddol i sicrhau parhad y gorymdeithiau a'r seremonïau hyn ymhell i'r dyfodol.

	Daeth y Cadeirydd i ben drwy ddweud fod y Lleng Brydeinig Frenhinol yn gwneud gwaith gwych ac yn rhoi cefnogaeth anhygoel i aelodau presennol a chyn-aelodau'r lluoedd arfog a'u teuluoedd ac y byddai'r Cyngor yn gwneud popeth fedrai i barhau i gefnogi'r Lleng am flynyddoedd lawer i ddod. Ar hynny, diolchodd y Cadeirydd i bawb am fynychu a datganodd fod y cyfarfod ar ben.	